

Motion till riksdagen 2022/23:858

av **Martina Johansson m.fl. (C)**

Ekonomisk trygghet för sjuka och funktionshindrade

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma med kompletterande åtgärder för att komma till rätta med de ökande sjuktalen som framför allt drabbar kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att användningen av förebyggande sjukpenning bör utökas för att minska sjukskrivningarna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åtgärda den ojämställda sjukskrivning som gäller mellan kvinnor och män och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa fler förmånsnivåer än dagens 25, 50, 75 eller 100 procent i sjukpenningen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till kvalificering in i delar av socialförsäkringssystemen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra Försäkringskassans samordningsansvar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av tidiga avstämningsmöten och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de försäkringsmedicinska rådgivarnas roll i sjukskrivningsprocessen bör utökas och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de regionala rehabiliteringskoordinatorernas roll bör stärkas och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rekommendation om en kortare första sjukskrivningstid och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka möjligheterna till flexibel återgång i arbete och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att processen från sjukskrivning till arbete måste tydliggöras mellan alla inblandade parter och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över styrningen av statliga arbetsgivare för att säkerställa att de lever upp till sina ansvarsområden i rehabiliteringsprocessen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över kraven på och instruktionerna till arbetsgivare gällande upprättande av plan för återgång i arbete och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det arbetslivsinriktade rehabiliteringsstödet bör begränsas till små och medelstora arbetsgivare, samtidigt som det totala stöd som varje arbetsgivare kan ta emot bör utökas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka rehabiliteringskedjan med tydliga tidsramar och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen bör återinföras i någon form och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att genomföra Parlamentariska socialförsäkringsutredningens förslag om e-inkomst och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över sjukförsäkringen så att den bättre möter företagares förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja åldersgränsen för när företagare kan ändra antalet karensdagar och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av tydliga åtgärder för att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att driva företag och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över sjuk- och aktivitetsersättningen så att fler får hjälp att komma i arbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersättningen vid daglig verksamhet måste bli mer enhetlig och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna för personer med sjuk- eller aktivitetsersättning att studera med bibehållna ersättningar och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till studier som ett alternativ till daglig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Inspektionen för socialförsäkringen bör få i uppdrag att se över samordningsförbundens uppdrag och styrning och tillkännager detta för regeringen.

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Inspektionen för socialförsäkringen bör få i uppdrag att utvärdera hur kunskap och erfarenheter från samordningsförbunden tas till vara och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra myndigheternas samverkansuppdrag inom ramen för samordningsförbunden och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studenthälsans och sjukvårdens ansvar för studenters rehabilitering behöver utredas och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att göra SGI överhoppningsbar under studietiden och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genussäkra arbetsskadeförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att instifta ett arbetsmedicinskt råd inom arbetsskadeförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ersättningen i fall då det är svårt att säkerställa att en skada beror på arbetsplatsen och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka informationen kring förebyggande arbetsskadeförsäkring och tillkännager detta för regeringen.

Vi måste komma tillrätta med de höga sjuktalen som framförallt drabbar kvinnor

Det är när vi drabbas av ohälsa som samhället behövs som allra mest. För någon som måste ägna all sin energi till återhämtning kan det vara helt oöverstigligt att ta de rätta kontakterna för att kunna återgå i arbete. Det är i sammanhang som dessa som staten måste vara aktiv och som allra starkast. Tyvärr är det långt ifrån alltid så. Det svenska sjukförsäkringssystemet är synnerligen omfattande, komplext och oöverskådligt. Många människor vittnar om hur man har blivit runtskickad mellan olika system och instanser och att man upplever att ingen ser en. Detta är ovärdigt en modern välfärdsstat och Centerpartiet vill därför se ett antal reformer av sjukförsäkringssystemet och ett förtydligande av Försäkringskassans samordningsansvar.

Redan i den parlamentariska socialförsäkringsutredningens slutbetänkande ("Mer trygghet och bättre försäkring", SOU 2015:21) föreslogs en stor mängd reformer. Det skulle bidra till en tydligare och mer förutsägbar försäkring för väldigt många. Alla partier utom Vänsterpartiet stod bakom betänkandet varför det har funnits en naturlig förväntan att detta skulle implementeras. Centerpartiet har återkommande efterfrågat initiativ från regeringen, men de har tillsatt utredningar som inte givit några märkbara förbättringar.

Användningen av förebyggande sjukpenning bör utökas

Det finns möjlighet att bevilja sjukpenning i förebyggande syfte. Detta kan vara ett sätt att angripa problem innan de leder till en långvarig sjukskrivning. Dock utnyttjas denna möjlighet i mycket liten utsträckning. Centerpartiet anser att tidiga insatser är en viktig del av arbetet att minska sjukfrånvaron och vill därför att användningen av förebyggande sjukpenning ska öka.

Åtgärda ojämställda sjukskrivningar

Kvinnor är sjukskrivna i betydligt högre grad än män. Enligt Försäkringskassan uppgick antalet pågående sjukfall i maj 2021 till 59 537 för män och 111 787 för kvinnor. En skillnad med 88 %.

Försäkringskassan för idag statistik över skillnaderna i sjukfrånvaro men få studier sker för att dra några slutsatser. Centerpartiet anser att regeringen bör ta krafttag i frågan om de ojämställda sjukskrivningarna.

Fler förmånsnivåer i sjukpenningen

Sjukpenning beviljas idag på 25 %, 50 %, 75 % eller 100 %. Ett sätt att underlätta återgång i arbete är en gradvis upptrappning av arbetstiden. Det stelbenta regelverket kring förmånsnivåerna försvårar dock processen. Steget från 50 till 75 % kan för många upplevas som stort och för den som kämpar för att komma tillbaka från en sjukdom eller skada riskerar alltför stora steg leda till att rehabiliteringen försvåras.

En modell för kvalificering till välfärden bör utredas

Sverige har ett av världens mest generösa socialförsäkringssystem. Principerna för detta har haft en bred folklig förankring. Samtidigt leder det till att trösklarna in till den svenska arbetsmarknaden är högre än på många andra håll. De som drabbas är framförallt de som har en svag anknytning. Allra tydligast blir detta för människor med utländsk bakgrund. Enligt siten "Ekonomifakta.se" uppgick arbetslösheten bland utrikes födda till 18,8 % under 2020, under samma tid var arbetslösheten bland inrikes födda 5,1 %.

Att detta leder till ett utbredd utanförskap bland utrikesfödda har varit föremål för mycket politisk diskussion under 2000-talet. Det som blivit tydligt sedan 2015 är att det riskerar att undergräva förankringen av en öppen och human migrationspolitik.

Centerpartiet har ända sedan 2015 framfört att det behövs ett mer restriktivt regelverk för kvalificering till välfärdssystemen. Det har från många håll presenterats förslag som syftar till att förstärka kopplingen mellan arbete och rätt till olika förmåner. Dock saknas en bred diskussion kring förutsättningarna för det. Centerpartiet anser att det behövs en översyn av möjligheten till kvalificering in i delar av socialförsäkringssystemen.

Försäkringskassans samordningsansvar

Försäkringskassan har enligt socialförsäkringsbalken ansvaret för att samordna och utöva tillsyn över de insatser som behövs för rehabilitering. Detta uppdrag tolkas emellertid olika av olika parter och alltför ofta blir det otydligt. Centerpartiet anser att Försäkringskassans uppdrag måste förtydligas gentemot alla parter.

Samordningsansvaret bör innebära att Försäkringskassan från början till slut har uppdrag och mandat att samla de parter och de resurser som behöver bistå den försäkrade i sin rehabilitering. Regeringen bör i dialog med Försäkringskassan säkerställa att så sker.

Tidiga avstämningmöten

Ett allvarligt problem för sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen är att den tenderar att komma igång väldigt sent. De avstämningmöten som Försäkringskassan i sitt samordningsuppdrag ska ha med den sjukskrivnes arbetsgivare dröjer i snitt 400 dagar för kvinnor och 392 dagar för män efter första sjukskrivningsdagen. Därefter dröjer det ännu en tid innan åtgärder kan påbörjas. Det är inte rimligt! Forskning har visat att sjukskrivningar längre än 1 månad markant försämrar möjligheten att återgå i arbete. Tidiga bedömningar och kontakter med den sjukskrivne, Försäkringskassan, arbetsgivare och sjukskrivande läkare är centrala för att den sjukskrivne ska behålla kontakten med arbetsmarknaden.

Försäkringsmedicinska rådgivare

Att pröva en individs arbetsförmåga är en grannliga uppgift som förstås kräver tillgång till medicinsk kompetens. Sådan kompetens finns inte naturligt hos en handläggare. Det är inte heller sjukvårdens uppgift att pröva rätten till sjukpenning. För att myndigheten ska kunna göra en självständig och rättssäker prövning av rätten till sjukpenning behöver man kunna säkerställa denna kompetens. Därför är de försäkringsmedicinska rådgivarna en viktig resurs i en väl fungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess. Centerpartiet anser därför att denna funktion bör utökas.

Regionala rehabiliteringskoordinatorer

I budgeten för 2020 beslutade riksdagen om en ny lag som innebär en obligatorisk funktion för rehabiliteringskoordinatorer inom hälso- och sjukvården. Centerpartiet välkomnade detta men framförde samtidigt att detta ytterligare förstärker behovet av tydlig rollfördelning i rehabiliteringsprocessen. Rätt använd kan de regionala rehabiliteringskoordinatorerna innebära en avlastning för Försäkringskassan och ett förstärkt stöd till individen. Centerpartiet anser att denna roll bör stärkas och förtydligas inom sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen.

En kortare första sjukskrivningstid

Sjukskrivningstiderna behöver kortas, idag är det vanligt att den första sjukskrivningen är 30 dagar. Vi vill se en rekommendation om en kortare första sjukskrivningstid – förslagsvis en vecka, vi vill också se fler deltids- än heltidssjukskrivningar.

Flexibel återgång i arbete

Kravet att arbetsförmågan ska prövas dag för dag ger orimliga konsekvenser för många människor. För en person som är sjukskriven på 75 % och har en timmes restid till jobbet kan det vara betydligt bättre att jobba två halvdagar per vecka än att tvingas resa till och från sin arbetsplats för att arbeta två timmar alla dagar i veckan.

Rehabiliteringsprocessen är dessutom långt ifrån alltid linjär. Med dagens regelverk är det inte möjligt att prova att öka sin arbetstakt, vilket försvårar många människors tillfrisknande och Centerpartiet har därför vid flera tillfällen föreslagit förändringar i sjukförsäkringen som möjliggör en mer flexibel återgång i arbete.

Processen från sjukskrivning till arbete måste tydliggöras mellan alla inblandade parter

Enligt en rapport från Inspektionen för sjukförsäkringen 2017 framgår att kontakten mellan Försäkringskassan och den sjukskrivande läkaren tar för lång tid. Försäkringskassan har samordningsansvar mellan den sjukskrivne, vården, och arbetsgivaren. Arbetsgivaren har ansvar för den sjukskrivnes återgång i arbete men får inte ta del av sjukintyget utan dennes medgivande. Försäkringskassan kan inte kräva medicinsk rehabilitering av hälso- och sjukvården för de hanterar och prioriterar i sitt ansvarsområde. Arbetsförmedlingen ska samverka med Försäkringskassan och den sjukskrivne om omställning, men enligt en rapport från Riksrevisionen nekar Arbetsförmedlingen ofta till inställningsmöten. Processen från sjukskrivning till arbete måste tydliggöras mellan alla inblandade parter.

Se över styrningen av statliga arbetsgivare

I rapporten Vägen till arbete efter nekad sjukpenning (RiR 2020:12) visade Riksrevisionen att statliga arbetsgivare som ingick i studien inte levde upp till kraven på att upprätta en plan för den anställdes återgång i arbete.

Detta är en skyldighet som har ifrågasatts och som har skapat mycket oro bland mindre företag på grund av de otydliga förutsättningarna. De arbetsgivare som omfattas av Riksrevisionens rapport är dock inga små företagare, det rör sig om stora statliga myndigheter med egna HR-avdelningar som aldrig behöver oroa sig för sin finansiering i det korta loppet.

Vi som medborgare måste kunna förvänta oss att regeringen säkerställer att de egna arbetsgivarna föregår med gott exempel. Ett minimikrav är att man lever upp till de lagar som gäller för arbetsmarknaden. Regeringen bör därför snarast se över styrningen

av statliga arbetsgivare så att dessa uppfyller de krav som ställs på samtliga arbetsgivare.

Upprättande av plan för återgång i arbete

Kraven på arbetsgivarna i rehabiliteringsprocessen har återkommande kritiserats och många arbetsgivare beskriver upplevelsen av oro och osäkerhet inför en sjukskriven medarbetare. Ett exempel på detta är kravet på att upprätta en plan för återgång i arbete.

En tydlig framgångsfaktor för en lyckad sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess är att såväl arbetsgivaren som den sjukskrivne och det offentliga är engagerade och närvarande i processen. Det är viktigt att alla parter vet och förstår sin roll och sitt ansvar. Regeringen bör därför se över hur kraven och instruktionerna till arbetsgivare kan förbättras för att underlätta för arbetsgivarna att ge det bästa stödet till sina medarbetare.

Det arbetslivsinriktade rehabiliteringsstödet

För att uppmuntra fler arbetsgivare att investera i förebyggande och rehabiliterande insatser, och för att stötta dem som väljer att göra det, finns sedan 2014 det så kallade rehabiliteringsstödet. Anslaget för rehabiliteringsstöd uppgick 2021 till 150 miljoner kronor.

Rehabiliteringsstödet kan göra särskild nytta för mindre arbetsgivare, som i många fall har mindre resurser för att göra nödvändiga investeringar. Dessvärre pekar uppgifter från Hjärnfonden på att stödet utnyttjas i liten grad av små och medelstora arbetsgivare. Rehabiliteringsstödet omfattar inte heller tillräckligt många typer av insatser som kan göra stor skillnad för att förebygga stressrelaterad psykisk ohälsa, inklusive på grupp-nivå.

Rehabiliteringsstödet bör därför ses över och reformeras med syfte att öka nyttjandegraden hos små och medelstora arbetsgivare. Stödet bör dessutom breddas för att omfatta fler typer av insatser som förebygger stressrelaterad psykisk ohälsa, inklusive på grupp-nivå. Genom att vässa rehabiliteringsstödet kan det göra större nytta för fler småföretagare och deras medarbetare, både genom att förebygga sjukskrivning och underlätta återgång till arbete.

Rehabiliteringskedjan

Centerpartiet anser att tidsgränserna i rehabiliteringskedjan är ett viktigt stöd för den enskilde. De ger en ökad förståelse för processen samtidigt som de skapar tydliga incitament att bidra till sin rehabilitering. Vi vet att människor mår bra av sociala sammanhang, och vi vet att människor som är sjukskrivna länge får allt svårare att komma tillbaka och att risken att hamna i utanförskap ökar.

Centerpartiet drev under vintern 2021 fram förändringar i rehabiliteringskedjans prövning vid dag 180. Syftet med denna förändring var att säkerställa att människor

som är i slutskedet av sin rehabilitering och som kan anses ha goda förutsättningar att återfå sin tidigare arbetsförmåga ska kunna fullfölja rehabiliteringen.

Från partier både till höger och till vänster hörs alltmer högljudda krav på en allmän uppluckring av rehabiliteringskedjan. Centerpartiet är starkt kritiska till dessa krav som med stor sannolikhet skulle leda till en återgång till den situation som rådde i början av 2000-talet då sjukskrivningarna ökade lavinartat. Sjukförsäkringen är en omställningsförsäkring och ska stödja människor att återfå sin arbetsförmåga, därför är tidsgränserna mycket viktiga.

Den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen bör återinföras

Den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen avskaffades av den rödgröna regeringen 2016. I samma veva ändrades praxis vid bedömningen av sjukpenning, vilket medförde att antalet utförsäkrade ändå ökade kraftigt.

En människa som saknar arbetsförmåga ska kunna räkna med att få samhällets stöd, samtidigt är grunden för de sociala skyddsnäten att vi arbetar och försörjer oss själva så långt det är möjligt. Det är inte acceptabelt att människor fastnar i långvariga sjukskrivningar utan en plan för att komma vidare.

Centerpartiet anser därför att den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen bör återinföras i någon form.

E-inkomst

Centerpartiet driver på för en markant minskad administrativ börda för företagen bland annat i och med socialförsäkringsutredningens förslag gällande e-inkomst. Förslaget innebär att allt som är skattegrundande ska inrapporteras månadsvis till Skattemyndigheten genom ett system som myndigheten utvecklar. Denna inkomst ska sedan ligga till grund för SGI. Därmed blir det tydligt och överskådligt vilken ersättning man kan förvänta sig om man blir sjuk.

Se över sjukförsäkringen så att den bättre möter företagares förutsättningar

För en småföretagare kan en tids sjukfrånvaro få svåra konsekvenser. Att vara förhindrad att producera de varor eller tjänster som man lovat att leverera eller att tvingas boka av ett säljmöte riskerar att skada ens möjligheter på lång sikt. Till detta ska läggas den administrativa börda och den osäkerhet som drabbar företagaren vad gäller möjligheterna att få ersättning från sjukförsäkringen. Särskilt för den som är enskild företagare kan det vara svårt för att inte säga omöjligt, att förutse hur ens sjuklönegrundande inkomst kommer bedömas. Riksdagen ställde sig våren 2022 bakom ett tillkännagivande om möjligheter för småföretagare att bedriva viss, begränsad, administrativ

verksamhet i sitt företag under föräldraledigheten. Centerpartiet anser att det bör övervägas om detta även kan tillämpas i sjukförsäkringen.

Åtgärder för att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att driva företag

För personer med funktionsnedsättning är det i dag näst intill omöjligt att starta och driva företag. Ett sätt att kunna försörja sig själv och att bryta ett utanförskap kan vara att kunna förverkliga sina drömmar. Det måste också gälla personer med funktionsnedsättning.

Man ska inte vara rädd för att förlora sin aktivitetsersättning om man startar företag, eller att inte kunna få de basala behoven av färdtjänst och anpassad arbetsplats. Det behövs tydliga åtgärder för att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att driva företag.

Sjuk- och aktivitetsersättningen

För Centerpartiet är det viktigt att inte bara ersättningen betalas ut korrekt utan även att förebygga och öka andelen som kommer i arbete och således aldrig ens behöver upp-bära ersättning. Den som har sjuk- eller aktivitetsersättning tjänar inte heller på att söka arbete eftersom inkomsten, även om man får bostadstillägg, kan minska med en fjärdedel om man skriver in sig vid Arbetsförmedlingen.

Det är viktigt att man kontinuerligt ges möjlighet att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden. Människor som lever med en funktionsnedsättning och har sjuk-ersättning måste få bättre förutsättningar för att bryta sitt utanförskap. Deras situation kan förändras och därför menar Centerpartiet att det måste vara möjligt att våga testa att arbeta utan att förlora sin ersättning. Arbetet ska kunna vara på heltid, deltid eller enstaka dagar, för längre eller kortare perioder.

Ersättning vid daglig verksamhet

Fler av de som har rätt till aktivitetsersättning har också rätt till daglig verksamhet via LSS. Den ersättning man då får betalas av kommunen som också bestämmer vilken summa som gäller. Det skiljer rejält mellan kommunerna hur mycket som betalas ut. När det gäller lönesättning för övrigt i landet är det parterna som sätter nivån, i syfte att ge rättvisa löner. Vi i Centerpartiet menar att ersättning vid daglig verksamhet måste bli mer enhetlig i landets kommuner.

Utred möjligheterna för personer med sjuk- eller aktivitetsersättning att studera med bibehållna ersättningar

För dem som beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning från och med den 1 juli 2008 är möjligheterna att studera begränsade. De har förvisso möjlighet att studera men måste då göra uppehåll i sin ersättning. Ersättningen kan då vara vilande under upp till sex månader för den som har aktivitetsersättning respektive två år för dem med sjukersättning.

I ett fritt samhälle ska alla människor kunna känna friheten att pröva sina vingar. Personer som uppbär sjukpenning på deltid har möjlighet att studera på deltid. Centerpartiet anser att det bör gälla även dem som har sjuk- eller aktivitetsersättning.

Utred möjligheterna till studier som ett alternativ till daglig verksamhet

Enligt förarbetena till Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) bör det övergripande målet för daglig verksamhet vara att på kortare eller längre sikt utveckla den enskildes möjlighet till arbete. En naturlig förutsättning för detta är möjligheten att studera på sina egna villkor. Centerpartiet anser därför att möjligheterna att vidareutbilda sig som ett alternativ till traditionell, daglig verksamhet bör utredas.

Inspektionen för Socialförsäkringen bör få i uppdrag att se över samordningsförbundens uppdrag, styrning och verksamhet

Genom lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser som trädde i kraft 2004 skapades en struktur som, när den fungerar, ger ett starkt stöd till människor i sin rehabilitering och på väg tillbaka till egenförsörjning. På alltför många håll höjs dock röster som pekar på brister i samarbetet. Detta leder till att människor riskerar hamna mellan stolarna. Centerpartiet anser därför att samordningsförbundens uppdrag, styrning och verksamhet bör ses över för att säkerställa att samverkan fungerar som det är tänkt.

Inspektionen för Socialförsäkringen bör få i uppdrag att utvärdera hur kunskap och erfarenheter från samordningsförbunden tas till vara

Samordningsförbunden är decentraliserade organisationer som fungerar utifrån lokala förutsättningar. Centerpartiet anser i grunden att detta ger bäst förutsättningar för att samla rätt resurser kring individen.

Samtidigt bör man vara vaken för risken för suboptimering, eller att viktiga kunskaper och erfarenheter inte sprids och tas tillvara. Centerpartiet vill därför se en

utvärdering av hur kunskaper och erfarenheter från de respektive samordningsförbunden tas tillvara.

Myndigheternas samverkansuppdrag inom ramen för samordningsförbunden

För dem som har svårt att återgå i arbete eller står långt ifrån arbetsmarknaden finns Samordningsförbunden – FINSAM som måste nyttjas mer. Samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen måste stärkas så man får pröva enligt Samordningsförbundens resurser. Samordningen fungerar ytterst olika i landet och den viktiga uppgift som förbunden har måste ges större möjligheter. Alla de fyra ingående parterna behöver tydliga regelverk för samordning, då det är en ytterst viktig del att kunna återgå i arbete efter lång sjukskrivning eller vid funktionsnedsättning.

Studenthälsans och sjukvårdens ansvar för studenters rehabilitering behöver utredas

Studenthälsans och sjukvårdens ansvar för studenters rehabilitering behöver utredas samt utbildningsanordnarens rehabiliteringsansvar förtydligas.

Se över möjligheterna att göra SGI överhoppningsbar under studietiden

Centerpartiet anser att eftersom vi idag lever i en dynamisk värld och människor väljer att utbilda sig vidare på högskolenivå så bör möjligheterna ses över att i dessa fall göra SGI överhoppningsbar.

Genussäkra arbetsskadeförsäkringen

Inom arbetsskadeförsäkringen finns osakliga skillnader mellan kvinnors och mäns beviljandegrad. Män får lättare ersättning vid arbetsskada än vad kvinnor får. Kvinnor får sämre utredningar än män, vilket i sin tur beror på att kunskapen om sambanden mellan arbetet och de skador och sjukdomar som uppstår är sämre för typiskt kvinnliga yrken än för typiskt manliga yrken. Centerpartiet tycker att arbetsskadeförsäkringen ska genussäkras så att både kvinnor och män får ett bra skydd.

Instifta ett arbetsmedicinskt råd inom arbetsskadeförsäkringen

Ett bedömningsstöd, framtaget av Socialstyrelsen, skulle ge en rättvisande bedömning av arbetssjukdomar. Instiftande av ett arbetsmedicinskt råd skulle kunna utveckla bedömningsstödet och bistå Försäkringskassan med yttranden och identifiera kunskapsluckor. Kunskapssammanställning och inrättande av en permanent funktion för utvärdering av forskning skulle ha som uppgift att sammanställa arbetsmiljö- och arbetsskadestatistik.

För det kan inte vara rimligt att antalet som fått egenlivränta har minskat med 67 procent mellan åren 2004 och 2018, enligt Försäkringskassans rapport. Arbetsskadeersättningen var 2004 11 miljarder kronor och 2018 3 miljarder och en myndighet skulle årligen ha ansvar att presentera en rapport om det. Dessa minskningar av arbetsskadestatistiken är orimlig då det är betydligt fler som arbetar i dag än 2004.

Dessutom måste osakliga skillnader i beviljandegrad mellan kvinnor och män förebyggas. Drivkraften hos arbetsgivare skulle förstärkas då man årligen skulle visa en uppföljning av arbetsskador och dålig arbetsmiljö på bransch- och företagsnivå.

Fall då det är svårt att säkerställa att en skada beror på arbetsplatsen

I många fall är det svårt att fastställa om det är en arbetsskada eller beroende på arbetsmiljön som sjukdomen uppstår. I de fall det inte kan garanteras att det är arbetsplatsen som skadan beror på skulle den sjukskrivna istället få en engångssumma.

Om den anställda till exempel varit sjukskriven i ett år och sedan kommer tillbaka, har den anställda inte fått lön och inte heller varit med i lönerevisionen. Centerpartiet vill att möjligheten att få en engångssumma istället ska ses över som alternativ i de fall det inte kan garanteras att det är arbetsplatsen som skadan beror på.

Informationen kring förebyggande arbetsskadeförsäkring

Förebyggande arbetsskadesjukpenning är en möjlighet som ytterst få känner till. Mer information om det skulle sannolikt medföra färre heltidssjukskrivningar. Det i sin tur skulle bidra till att fler hade kontakt med arbetsplatsen, vilket skulle göra att det blir enklare att snabbare återgå i heltid. Information om den förebyggande ersättningen behöver verkligen uppmärksammas.

Martina Johansson (C)

Anders W Jonsson (C)

Jonny Cato (C)

Muharrem Demirok (C)

Catarina Deremar (C)

Christofer Bergenblock (C)

Anne-Li Sjölund (C)

Anders Ådahl (C)

Anna Lasses (C)

Helena Vilhelmsson (C)

Niels Paarup-Petersen (C)